

Suvestinė redakcija nuo 2014-09-18 iki 2016-09-13

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [95-4045](#), i. k. 1092230ISAK00A1-476

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
Į S A K Y M A S**

**DĖL DARBO RINKOS PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGŲ IR TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2009 m. rugpjūčio 4 d. Nr. A1-476
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 797 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 744 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymą“ pakeitimo“ (Žin., 2009, Nr. [90-3867](#)) 1.2 punktą:

1. T v i r t i n u Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašą (pridedama).
2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. rugpjūčio 3 d. įsakymą Nr. A1-227 „Dėl Užimtumo rėmimo bendrųjų paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [88-3476](#)).
3. Šio įsakymo vykdymo kontrolę pavedu viceministrei Audrai Mikalauskaitei.

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

DONATAS JANKAUSKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-476
(Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. kovo 27 d. įsakymo Nr. A1-168 redakcija)

DARBO RINKOS PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGŲ IR TVARKOS APRAŠAS

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašas (toliau – šis Aprašas) nustato darbo rinkos paslaugų teikimo principus, teikimo sąlygas bei tvarką teritorinėse darbo biržose.

2. Darbo rinkos paslaugos teikiamos:

2.1. bedarbiams – informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo įdarbinant, individualios užimtumo veiklos planavimo paslaugos – nuo bedarbio statuso suteikimo dienos;

2.2. teritorinėse darbo biržose registruotiems darbo ieškantiems asmenims, kuriems nebuvo suteiktas bedarbio statusas, – informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo įdarbinant paslaugos – nuo įsiregistravimo teritorinėse darbo biržose dienos;

2.3. teritorinėse darbo biržose neregistruotiems darbo ieškantiems asmenims – informavimo ir konsultavimo paslaugos, iš jų užsieniečiams, kurie atvyksta į Lietuvos Respubliką dirbti sezoninių darbų, – konsultavimo paslaugos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

2.4. darbdaviams – informavimo, tarpininkavimo įdarbinant paslaugos.

3. Teritorinės darbo biržos specialistas darbo rinkos paslaugų poreikį šio Aprašo 2 punkte nurodytiems asmenims nustato individualiai pagal jų motyvaciją, galimybes konkuruoti darbo rinkoje ir reikmes.

4. Informavimo, konsultavimo ir tarpininkavimo įdarbinant paslaugos gali būti teikiamos individualiai ar grupėms, tiesiogiai ar nuotoliniu būdu (telefonu, el. paštu, internetu ir kt.).

5. Darbo rinkos paslaugas nemokamai teikia teritorinės darbo biržos.

6. Šiame Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatyme vartojamas sąvokas.

**II SKYRIUS
DARBO RINKOS PASLAUGŲ TEIKIMO PRINCIPAI**

7. Darbo rinkos paslaugų teikimo principai yra šie:

7.1. bendradarbiavimas – darbo rinkos pasiūlos ir paklausos derinimas, siekiant išlaikyti darbo rinkos pusiausvyrą, didinti asmenų motyvaciją integruotis į darbo rinką bendradarbiaujant su valstybės ir savivaldybės institucijomis bei įstaigomis, darbo ieškančiais asmenimis ir darbdaviais;

7.2. kompleksiškas – užimtumo klausimai sprendžiami, atsižvelgiant į darbo ieškančių asmenų socialines problemas ir taikant jų užimtumo galimybėms padidinti būtinas priemones;

7.3. savarankiškumo skatinimas – padeda darbo ieškantiems asmenims savarankiškai priimti sprendimus, siekiant užimtumo, stiprina jų motyvaciją aktyviai ieškoti darbo ar mokytis, lavina įgūdžius, padedančius įveikti sunkumus įsidarbinti, pasirinkti veiksmingas priemones, vykdyti darbo paiešką naudojantis naujausiomis technologijomis;

7.4. racionalumas – darbo rinkos paslaugos teikiamos, atsižvelgiant į individualius darbo ieškančių asmenų gebėjimus, turimą patirtį ir padėti darbo rinkoje, siekiant padėti greičiau susirasti tinkamą darbą;

7.5. lygios galimybės ir nediskriminavimas – visiems asmenims, siekiantiems užimtumo, sudaromos vienodos sąlygos pasinaudoti darbo rinkos paslaugomis.

III SKYRIUS INFORMAVIMO PASLAUGOS

8. Informavimo paslaugas sudaro:

8.1. informavimas apie užimtumo rėmimo priemones ir darbo rinkos paslaugas;

8.2. profesinis informavimas – informacijos apie profesinį mokymą, studijas, kvalifikacijų paklausą ir jų poreikių prognozes, profesijos pasirinkimą, jai keliamus reikalavimus teikimas.

9. Darbo ieškantys asmenys informuojami apie:

9.1. laisvas darbo vietas, reikalavimus kandidatams, darbo funkcijas, pobūdį, apmokėjimą;

9.2. darbo paieškos galimybes ir būdus (tarpininkavimą įdarbinant, elektronines paslaugas, Europos užimtumo tarnybų bendradarbiavimo tinklą (toliau – EURES), kitus fizinius ir juridinius asmenis, teikiančius tarpininkavimo įdarbinant paslaugas), profesinės karjeros galimybes;

9.3. padėti darbo rinkoje ir jos pokyčių prognozes;

9.4. profesijos pasirinkimą, jai keliamus reikalavimus, mokymosi ir studijų galimybes;

9.5. profesinį mokymą, kvalifikacijas, kompetencijas, jų įgijimo, tobulinimo ir persikvalifikavimo sąlygas ir tvarką, kvalifikacijų, kompetencijų paklausą ir jų poreikių prognozes;

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

9.6. darbo rinkos paslaugas ir jų teikimo tvarką;

9.7. užimtumo rėmimo priemones ir dalyvavimo jose sąlygas;

9.8. savarankiško užimtumo organizavimą.

10. Bedarbiai papildomai informuojami apie bedarbio teises ir pareigas, nedarbo draudimo išmokos mokėjimo sąlygas ir tvarką.

11. Darbdaviai informuojami apie:

11.1. teritorinėje darbo biržoje registruotų darbo ieškančių asmenų kvalifikaciją ir kompetencijas;

11.2. darbuotojų paieškos galimybes ir būdus (tarpininkavimą įdarbinant, elektronines paslaugas, EURES, darbuotojų iš trečiųjų šalių įdarbinimą ir kt.);

11.3. sąlygas, kuriomis bedarbiai gali įgyti darbdaviams reikiamas kvalifikacijas ir kompetencijas;

11.4. užimtumo rėmimo priemones bei jų įgyvendinimo sąlygas ir tvarką;

11.5. darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų rėmimą įdarbinant ar kuriant jiems darbo vietas;

11.6. padėti darbo rinkoje ir jos pokyčių prognozes;

11.7. veiksmus, prevencines priemones grupės darbuotojų atleidimo atveju.

12. Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis informavimo paslaugas:

12.1. individualiai bendrauja su kiekvienu asmeniu (darbo ieškančiu ar darbdaviu), siekdamas sudaryti sąlygas priimti racionalius profesijos, tinkamo darbo ar tinkamo

darbuotojo rinkimosi sprendimus, atsižvelgdamas į individualius poreikius ir darbo rinkos reikmes;

12.2. teikia tikslinei grupei (pirmą kartą arba pakartotinai besiregistruojantiems teritorinėje darbo biržoje, norintiems įgyti ar tobulinti profesinę kvalifikaciją ir pan. asmenims) jos poreikiams pritaikytą informaciją.

13. Informavimas vykdomas: teritorinių darbo biržų struktūriniuose padaliniuose (skyriuose, vykdančiuose klientų aptarnavimo funkcijas, jaunimo darbo centruose, EURES biuruose), Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo birža) ir teritorinių darbo biržų interneto svetainėse, atviruose jaunimo centruose, atvirose jaunimo erdvėse, atviro informavimo vietose seniūnijose, mokyklose, bibliotekose ir kt. viešose vietose.

14. Atviro informavimo vietose sudaromos sąlygos savarankiškai naudotis interneto prieiga, Lietuvos darbo biržos informacine sistema, elektroninėmis laikmenomis, spaudiniais ir kt. sukaupta informacija.

IV SKYRIUS

KONSULTAVIMO PASLAUGOS

15. Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis bendrojo ir profesinio konsultavimo paslaugas:

15.1. aptaria ir darbo ieškančiam asmeniui padeda pasirinkti priimtinausią darbo rinkos paslaugų teikimo būdą, nurodytą šio Aprašo 4 punkte, per pirmą susitikimą;

15.2. padeda išsiaiškinti individualias darbo ieškančio asmens galimybes konkuruoti darbo rinkoje ir priimti motyvuotą sprendimą dėl užimtumo tikslų;

15.3. konsultuoja profesijos pasirinkimo, įgijimo, persikvalifikavimo klausimais, apie mokymo programas bei mokymo įstaigas ir jose suteikiamas kvalifikacijas;

15.4. konsultuoja aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir darbo rinkos paslaugų pasirinkimo klausimais;

15.5. pildo Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatytos formos Darbo ieškančio asmens apsilankymų kortelę (toliau – Apsilankymų kortelė);

15.6. išsiaiškines, kad darbo ieškančiam asmeniui reikia psichologinio konsultavimo paslaugų, siunčia konsultuotis pas specialistą, teikiantį psichologinio konsultavimo paslaugas.

16. Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis psichologinio konsultavimo paslaugas, ugdo asmens gebėjimus racionaliai priimti profesinį sprendimą, spręsti emocinio, asmeninio ir tarpasmeninio pobūdžio problemas.

17. Konsultavimo paslaugas:

17.1. individualiai teikiamos darbo ieškantiems asmenims, negalintiems konkuruoti darbo rinkoje, t. y. nedirbantiems, nesimokantiems, neturintiems profesijos, darbo praktikos, praradusiems profesinius įgūdžius, nemotyvuotiems dirbti ar įgyti profesiją arba siekiantiems spręsti emocines, asmenybės ir bendravimo problemas, sudarančias kliūtis jų užimtumui;

17.2. teikiamos darbo ieškančių asmenų grupėms pagal dalyvių poreikius ir konkurencinių galimybių panašumus:

17.2.1. darbo paieškos įgūdžių lavinimo – siekiant padėti pasirengti savarankiškai darbo paieškai ir išmokyti naudotis teritorinės darbo biržos informavimo priemonėmis;

17.2.2. motyvacijos dirbti didinimo – siekiant motyvuoti aktyviai ieškoti darbo ar mokytis;

17.2.3. profesinio apsisprendimo – siekiant padėti apsispręsti įgyti paklausią darbo rinkoje profesiją ar dalyvauti profesinio mokymo priemonėse;

17.2.4. savarankiško užimtumo skatinimo – siekiant padėti apsispręsti dėl savarankiškos veiklos organizavimo, supažindinant su verslo pradžios sąlygomis ir galimybėmis;

17.3. nuotoliniu būdu teikiamos tais atvejais, kai yra ribotas darbo ieškančio asmens judumas arba siekiama didesnio lankstumo konsultuojant šio Aprašo 15.3 ir 15.4 papunkčiuose nurodytais klausimais.

V SKYRIUS

TARPININKAVIMAS ĮDARBINANT

18. Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos, siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, kuriame vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos miesto ir priemiestinio reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais ar keltais bei tolimojo reguliaraus susisiekimo traukiniais ir autobusais trukmė neviršija Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 3 punkte nustatytos trukmės arba kelionės išlaidos neviršija 20 procentų nuo darbo ieškantiems asmens gaunamo darbo užmokesčio atskaičius mokesčius, o darbdaviams – apsirūpinti tinkamais darbuotojais, vykdant reikalingų darbuotojų atranką ir siuntimą į registruotas laisvas darbo vietas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

19. Tiksliniai teritorinės darbo biržos veiksmai teikiant tarpininkavimo įdarbinant paslaugas:

19.1. intensyvi darbo paieška iki nedarbo socialinio draudimo išmokos paskyrimo, darbo rinkoje papildomo rėmimo požymio nustatymo;

19.2. kompleksinė darbo paieška, derinant teritorinės darbo biržos ir darbo ieškančio asmens veiksmus, skatinant aktyvią savarankišką darbo paiešką, iki individualaus užimtumo veiklos plano sudarymo;

19.3. tikslinė darbo paieška, taikant asmens užimtumo galimybėms padidinti būtinas priemones, sudarius individualų užimtumo veiklos planą;

19.4. intensyvi darbdavių ir laisvų darbo vietų paieška.

20. Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas:

20.1. teikia informaciją apie užregistruotas laisvas darbo vietas;

20.2. siūlo darbo ieškantiems asmenims tinkamą darbą;

20.3. informuoja, nesant tinkamo darbo pasiūlymų, apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą;

20.4. pildo Apsilankymų kortelę.

21. Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, su darbo ieškančiais asmenimis:

21.1. per pirmą susitikimą aptaria ir padeda pasirinkti priimtinausią darbo rinkos paslaugų teikimo būdą, nurodytą šio Aprašo 4 punkte. Pasirinkus nuotolinį paslaugų teikimo būdą, pateiktas kvietimas atvykti į teritorinę darbo biržą priimti pasiūlymo dirbti prilyginamas Individualioje darbo ieškančio asmens atmintinėje nurodytam atvykimo į darbo biržą laikui, kai gaunamas asmens patvirtinimas, kad kvietimas yra gautas;

21.2. per kiekvieną susitikimą informuoja apie galimybes gauti tinkamą darbą arba kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą asmens gyvenamojoje vietoje ir nuo gyvenamosios vietos nutolusiose teritorijose;

21.3. moko darbo paieškos būdų, motyvuoja aktyviai ir savarankiškai ieškoti darbo;

21.4. padeda parengti gyvenimo aprašymą (CV), motyvacinį laišką ir pasirengti pokalbiui su darbdaviu;

21.5. esant tinkamo darbo pasiūlymui, siunčia dalyvauti darbuotojų atrankoje, išduodamas Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatytos formos Rekomendaciją įsidarbinti (toliau – Rekomendacija);

22. Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, su darbdaviais:

- 22.1. aptaria reikalavimus kandidatams į laisvą darbo vietą ir suderina atrankos organizavimą, siunčiamų kandidatų skaičių, rekomendacijos pildymą ir grąžinimą;
- 22.2. vykdo darbdavio reikalavimus atitinkančių kandidatų į laisvą darbo vietą atranką;
- 22.3. pasitikslinęs, ar darbo vieta neužimta, siunčia atrinktus kandidatus darbdaviui.

VI SKYRIUS

INDIVIDUALIOS UŽIMTUMO VEIKLOS PLANAVIMAS

23. Individualios užimtumo veiklos planavimas – individualaus užimtumo veiklos plano, kuriame nurodomi bedarbio ir teritorinės darbo biržos įsipareigojimai dėl aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų bedarbiui teikimo, siekiant užimtumo, sudarymas ir pasiektos pažangos vertinimas.

24. Individualų užimtumo veiklos planą, kurio formą nustato ir tvirtina Lietuvos darbo biržos direktorius, kartu su bedarbiu sudaro teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis bendrojo ir profesinio konsultavimo ar tarpininkavimo įdarbinant paslaugas.

25. Individualus užimtumo veiklos planas turi būti sudarytas:

25.1. per vieną mėnesį nuo įregistravimo teritorinėje darbo biržoje dienos – bedarbiui iki 29 metų ir bedarbiui, gaunančiam socialinę pašalpą, neatsižvelgiant į jo amžių;

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

25.2. per tris mėnesius nuo įregistravimo teritorinėje darbo biržoje dienos – bedarbiui, vyresniam kaip 29 metai, išskyrus bedarbius, gaunančius socialinę pašalpą.

26. Bedarbiui, tapusiam laikinai nedarbingu dėl ligos arba traumos ilgiau nei vieną mėnesį, individualaus užimtumo veiklos plano sudarymo terminas pratęsiamas tiek kalendorinių dienų, kiek asmuo sirgo.

27. Individualus užimtumo veiklos planas sudaromas ne ilgesniam kaip vienų metų laikotarpiui.

28. Individualus užimtumo veiklos planas sudaromas išanalizavus ir įvertinus:

28.1. bedarbio motyvacijos įsidarbinti ir (ar) mokytis stokos priežastis;

28.2. kliūtis užimtumui (įsidarbinimą varžančias šeimines aplinkybes, sveikatos būklę, kelionės į darbą ir iš jo trukmę ir kt.);

28.3. turimų profesinių žinių, darbo patirties paklausą ir bedarbio galimybes konkuruoti darbo rinkoje;

28.4. darbo rinkos ir bedarbio poreikius, gebėjimus kitose srityse, kurie gali būti panaudoti, kai norima dirbti pagal naują profesiją.

29. Individualaus užimtumo veiklos plano pažanga vertinama pildant Apsilankymų kortelę.

30. Asmenys, nurodyti Užimtumo rėmimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje, laikomi darbo rinkoje papildomai remiamais, kai teritorinė darbo birža, įvertinusi darbo paklausos ir jų profesinio pasirengimo ar gebėjimų atlikti siūlomą darbą suderinamumą, negali pasiūlyti jiems tinkamo darbo.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

31. Individualus užimtumo veiklos planas gali būti keičiamas, tikslinamas arba parengiamas naujas Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatyta tvarka:

31.1. įvertinus pasiektą pažangą arba jos nepasiekimo priežastis;

31.2. pasikeitus aplinkybėms darbo rinkoje ar bedarbio įsidarbinimo motyvams;

31.3. atkūrus bedarbio statusą, kaip nustatyta Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro

2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-473 „Dėl Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

32. Bedarbio atsakomybė už individualiame užimtumo veiklos plane nurodytų įsipareigojimų nesilaikymą numatyta Užimtumo rėmimo įstatyme, Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatyme, Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos apraše. Teritorinė darbo birža informuoja bedarbį apie jo atsakomybę, išduodama Darbo ieškančio asmens atmintinę.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Ginčai dėl šio Aprašo taikymo nagrinėjami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

Priedo pakeitimai:

Nr. [A1-451](#), 2010-09-30, Žin., 2010, Nr. 117-5983 (2010-10-02), i. k. 1102230ISAK00A1-451

Nr. [A1-168](#), 2014-03-27, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03557

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-451](#), 2010-09-30, Žin., 2010, Nr. 117-5983 (2010-10-02), i. k. 1102230ISAK00A1-451

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymo Nr. A1-476 "Dėl Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-168](#), 2014-03-27, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03557

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymo Nr. A1-476 „Dėl Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-449](#), 2014-09-15, paskelbta TAR 2014-09-17, i. k. 2014-12439

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymo Nr. A1-476 „Dėl Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo